

Communicatie over Plantengezondheid

Inleiding

Naast het waken over de veiligheid van de voedselketen en de gezondheid van dieren is ook het toezicht op de plantengezondheid één van de taken van het FAVV. Misschien lijken de risico's voor plantengezondheid voor velen niet zo belangrijk als de voedselveiligheid, toch kunnen planten die de basis vormen van de voedselketen, en ook bloemen en zaden, vaak ongemerkt, plaagorganismen meedragen. De handel, zowel binnen Europa als wereldwijd, zorgt voor een vlotte verspreiding van al dan niet exotische virussen, schimmels, bacteriën en insecten. Door de klimaatveranderingen kunnen steeds meer van deze organismen overleven in onze streken en veel schade toebrengen aan onze productie (landbouw, bosbouw, ...) en aan het milieu (openbaar groen, natuur, ...). Dit heeft nadelige gevolgen voor onze voedselvoorziening, onze economie en onze levenskwaliteit. Het is dus beter om de insleep van plaagorganismen te voorkomen dan te genezen.

Wetgeving plantengezondheid

De Europese Unie heeft een geharmoniseerde plantengezondheidswet (Verordening (EU) 2016/2031¹, de "Plant Health Law" genaamd). Deze verordening legt de regels vast die van toepassing zijn voor de handel in planten en plantaardige producten bij invoer uit landen van buiten de EU (gebruik van fytosanitaire certificaten en invoercontroles) en bij het intracommunautaire verkeer (gebruik van plantenpaspoorten). In toepassing van deze verordening is ook een lijst van EU-quarantaineorganismen opgesteld, dit zijn plaagorganismen die niet in de EU binnengebracht of verspreid mogen worden.

In de EU moeten alle voor opplant bestemde planten vergezeld gaan van een plantenpaspoort wanneer zij verhandeld worden tussen professionele operatoren. Het plantenpaspoort is een officieel etiket dat gehecht wordt aan de planten of aan hun verpakking, op de kleinste handelseenheid. Het plantenpaspoort is een garantie dat aan de wettelijke bepalingen inzake plantengezondheid is voldaan. Om plantenpaspoorten te mogen afleveren, heeft een operator een erkenning van het FAVV nodig.

Belangrijke informatie voor operatoren die planten verkopen aan eindgebruikers, ook als plantenverkoop niet hun core-business is

Een operator moet geen plantenpaspoort afleveren aan hobbytuiniers en andere niet-professionele klanten. Echter, indien het gaat over internethandel, moet er wel een plantenpaspoort afgeleverd worden aan de niet-professionele eindgebruiker.

Elke professionele operator die paspoortplichtige planten verhandelt moet de traceerbaarheid ervan kunnen garanderen. Dit betekent dat hij een register dient bij te houden aan de hand waarvan hij voor elke ontvangen handelseenheid kan nagaan welke professionele operator deze aan hem heeft geleverd en waarvan hij voor elke verkochte

¹ Verordening (EU) 2016/2031 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 betreffende beschermende maatregelen tegen plaagorganismen bij planten, tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 228/2013, (EU) nr. 652/2014 en (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van de Richtlijnen 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG en 2007/33/EG van de Raad

handelseenheid kan nagaan aan welke professionele operator hij deze heeft verkocht. Leveringen aan particulieren moeten niet in een register bijgehouden worden, alhoewel het nuttig blijkt wanneer terugroepingsacties opgezet moeten worden.

Partijen planten die besmet blijken te zijn met EU-quarantaineorganismen dienen uit de handel te worden genomen. In geval van prioritaire quarantaineorganismen en zeer persisistente EU-quarantaineorganismen wordt terugroeping van bij de consument opgelegd. Zo werd in december 2022 een terugroepingsactie opgezet voor rozemarijnplanten die deel uitmaakten van een partij waarin in Portugal *Xylella fastidiosa* (een bacterie) was aangetroffen en die via een Nederlandse handelaar aan Belgische tuincentra waren geleverd. In april 2023 werd een terugroepingsactie opgezet voor kamerplanten van *Ficus microcarpa* die besmet waren met *Meloidogyne enterolobii* (een nematode, aaltje) en die verdeeld werden door een grote distributieketen.

Ter informatie, een overzicht van de opdrachten van het FAVV inzake plantengezondheid

- ✓ Jaarlijks meer dan 90.000 zendingen planten en plantaardige producten controleren die uit niet EU-lidstaten worden ingevoerd in de EU via Belgische grenscontroleposten (zeehavens en luchthavens) en controlepunten (gelegen in het binnenland).
- ✓ Jaarlijks ongeveer 3.000 controles verrichten op het Belgisch grondgebied om gereguleerde plaagorganismen op te sporen. Deze controles bestaan uit inspecties en monsternames zowel bij telers, bij handelaars als in openbaar groen.
- ✓ Bijdragen aan het opstellen van nationale en Europese regels inzake plantengezondheid en deze implementeren.
- ✓ Het publiek waarschuwen en wijzen op de mogelijke gevaren inzake plantengezondheid.
- ✓ Het uitroeien van gereguleerde plagen , o.a. door het hanteren van noodmaatregelen, of het tegengaan van hun verdere verspreiding indien uitroeiing niet mogelijk is.